

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
NO 0030 OSLO

Høring - forslag til endringer i forvaltningsloven m.m. - utvidet adgang til informasjonsdeling – oppfølging av enkelte forslag i NOU 2019:5

Arbeidstilsynet viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 2. september 2020 med vedlagt høringsnotat med forslag om endringer i forvaltningsloven m.m. Høringsforslaget, som tar sikte på å gi større mulighet for informasjonsdeling av taushetsbelagte opplysninger mellom forvaltningsorganer, er en delvis en oppfølging av Forvaltningslovutvalgets forslag til ny forvaltningslov i NOU 2019: 5.

En del av Forvaltningslovutvalgets mandat var å vurdere forvaltningslovens regler om taushetsplikt opp mot behovet offentlige myndigheter har til å dele taushetsbelagte opplysninger med andre myndigheter som kan ha bruk for dem i sitt arbeid blant annet for å bekjempe kriminalitet. Utvalget, som kom med sin innstilling i mars 2019, forslø blant annet en utvidelse av adgangen til informasjonsdeling, noe som også vil omfatte a-krim samarbeidet.

Arbeidstilsynet ga i sitt høringssvar i høringen av NOU 2019: 5 støtte til Forvaltningslovutvalgets forslag til en utvidelse av adgangen til informasjonsdeling. Arbeidstilsynets erfaring, særlig fra a-krim samarbeidet, er at enkelte etater er tilbakeholdne med å dele opplysninger med andre offentlige organer. Det gjelder særlig der forvaltningsorganer er underlagt taushetsplikt etter særlovgivningen. Dagens lov inneholder ikke en alminnelig adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger mellom offentlige organer, når dette er i mottakerorganets interesse.

I høringsnotatet fra september 2020 foreslår Justis- og beredskapsdepartementet at det tas inn en hjemmel i forvaltningsloven § 13 for utvidet informasjonsdeling på bestemte vilkår, og at loven skal inneholde en egen hjemmel til å fastsette forskrifter om informasjonsdeling- og behandling innenfor særskilte områder, slik som for eksempel a-krim samarbeidet.

Arbeidstilsynet er positive til at Justis- og beredskapsdepartementet nå følger opp Forvaltningslovutvalgets innstilling i dette høringsnotatet i form av konkrete forslag til endringer i reglene om deling av taushetsbelagte opplysninger i dagens forvaltningslov.

Det å i tilstrekkelig grad kunne dele informasjon mellom de ulike etatene, er helt avgjørende for å effektivt kunne bekjempe sentrale trussel-aktører og arbeidslivskriminalitet i tråd med regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet. Endringsforslaget er i tråd med Tiltak 18 Styrket informasjonsdeling mellom offentlige myndigheter i statusrapport for oppfølging av revidert strategi mot arbeidslivskriminalitet (a-krim) fra mai 2020.

Om arbeidslivskriminalitet

Arbeidslivskriminalitet innebærer handlinger som bryter med norske lover om lønns- og arbeidsforhold, trygder, skatter og avgifter, gjerne utført organisert, som utnytter arbeidstakere eller virker konkurransevridende og undergraver samfunnsstrukturen. Et karakteristisk trekk ved arbeidslivskriminalitet er innslaget av multikriminalitet.

Arbeidstilsynet, politiet, Skatteetaten og Arbeids- og velferdsetaten har organisert et bredt samarbeid om innsats mot arbeidslivskriminalitet. Etatene er blitt enige om å innrette sin felles innsats for å oppnå følgende mål:

- Sentrale trussel aktører har fått sin kapasitet og intensjon betydelig redusert
- Utenlandske arbeidstakere er satt i stand til å ivareta sine rettigheter og oppfylle sine plikter
- Forbrukere og oppdragsgivere bidrar ikke til arbeidslivskriminalitet ved kjøp av varer og tjenester

For å bekjempe de kriminelle aktørene i arbeidslivet vil etatene benytte ulike virkemidler, slik som å frata verdier, stanse virksomhet, frata rettigheter, hindre organisering og kamuflering av ulovlig virksomhet, samt straffeforfølgning. Det er et mål at de kriminelle aktørene skal oppleve det som vanskelig å organisere og kamuflere lovbruddene, samt å få tilgang på kapital, kunder, leverandører, kompetanse og arbeidskraft, som de er avhengige av for å drive ulovlig. Målsettingen er at de kriminelle aktørene skal oppleve det som vanskelig, og helst umulig, å tjene penger på slik virksomhet i arbeidslivet.

Generelle vurderinger av høringsforslaget

Arbeidstilsynet vurderer forslagene i høringen til å være et viktig bidrag for å få et mer enhetlig regelverk om informasjonsdeling, som vil være viktig både for å effektivisere arbeidet i det formaliserte a-krimssamarbeidet. I tillegg vil en mer tydelig regulering av adgangen til å dele taushetsbelagte opplysninger mellom offentlige organer også være viktig i det forebyggende arbeidet til Arbeidstilsynet.

I høringsforslaget foreslås det å ta inn en hjemmel i forvaltningsloven til å fastsette forskrifter om adgang til informasjonsdeling og annen behandling av taushetsbelagte opplysninger. I høringsnotatet vises særlig til at det trolig vil kunne være aktuelt å gi slike forskrifter i tilknytning til a-krimssamarbeidet og på andre områder der det foreligger et etablert samarbeid mellom etater, men at forskriftshjemmelen gjelder generelt og kan brukes til å gi forskrift om deling av taushetsbelagte opplysninger for å løse alle slags oppgaver som krever samarbeid mellom organer.

Arbeidstilsynet mener at det haster med å få på plass nærmere regler som regulerer adgangen til informasjonsdeling knyttet til a-krimssamarbeidet. Det er derfor svært positivt at vi nå erfarer at Justis- og beredskapsdepartementet har tatt initiativ til et arbeid med å utarbeide en slik forskrift knyttet til a-krimssamarbeidet parallelt med høringen om forslag til utvidet adgang til informasjonsdeling. Det er viktig at dette arbeidet er igangsatt og at Arbeidstilsynet er positive til å bidra inn i dette forskriftsarbeidet.

I høringsnotatet drøftes også forholdet til taushetspliktsregler om tips eller varsel om lovbrudd mv. Flere lover inneholder bestemmelser som etablerer taushetsplikt om identiteten til personer som gir tips, varsel eller meldinger om lovbrudd. Arbeidsmiljøloven inneholder bestemmelser om taushetsplikt og kildevern i §18-2 og § 2 A-7. Samtidig som vi er positive til at adgangen til informasjonsdeling økes, ønsker Arbeidstilsynet også å understreke betydningen og viktigheten av at vi bevarer tilliten til at det skal være trygt å melde fra/varsle om ulovligheter til Arbeidstilsynet.

Nærmere kommentarer til de enkelte forslagene i høringen

Forslag til endringer i forvaltningsloven - § 13 b og 13 g

I forvaltningsloven § 13 b første ledd foreslås det en ny bestemmelse i nr. 7 som åpner for at taushetsbelagte opplysninger kan deles med personer i andre forvaltningsorganer når det er *nødvendig* for å utføre oppgaver som er lagt til mottakerorganet.

Arbeidstilsynet mener at det bør fremgå av bestemmelsen at opplysningene skal være nødvendig for at mottakerorganet skal kunne gjennomføre oppgaver som er tillagt gjennom lov, instruks eller oppnevningssgrunnlag. Vi mener det bør være en sammenheng mellom opplysningene det bes om og de oppgaver som organet er satt til å gjøre, og at det synliggjøres gjennom en slik presisering.

I høringsnotatet drøftes innføring av en informasjonsplikt om delingen til den som har gitt opplysningene. Justis- og beredskapsdepartementet legger til grunn at en slik bestemmelse kan være nødvendig for å oppfylle kravene etter personvernforordningen. Arbeidstilsynet mener det bør vurderes om ikke informasjon om deling i tilfelle bør gis *før* opplysninger faktisk deles og gjerne *før* opplysningene gis til oss. I høringsnotatet vises det til at en slik informasjonsplikt i ettertid gir anledning til å kunne be om innsyn i en sak, kreve retting og sletting osv. Det vil også være uheldig om et krav om retting eller sletting kommer i etterkant av en allerede bruk av opplysningene, f.eks. som grunnlag for reaksjoner mot en arbeidsgiver.

Forslag til endringer i forvaltningsloven - § 13 h - forskriftshjemmel

Forskriftshjemmelen som foreslås i høringsnotatet åpner blant annet for at det i forskriften kan fastsettes materielle og prosessuelle vilkår for både for delingen og den etterfølgende behandlingen av opplysningene. Videre kan det i en slik forskrift gis nærmere regler om organiseringen av behandlingen, for eksempel om at opplysningene kan eller skal deles mellom forvaltningsorganer gjennom et felles elektronisk system.

Det er grunn til å påpeke at i det praktiske a-krimssamarbeidet er det ikke begrensningene når det gjelder å dele opplysninger som først og fremst vanskeliggjør arbeidet, men det forhold at en ikke har mulighet til å lagre og sammenstille opplysninger fra flere etater.

Kunnskapsbygging er viktig i det tverretatlige a-krimssamarbeidet, og arbeidet med kunnskapsbygging består i stor grad av å sammenstille opplysninger fra de samarbeidende etatene, som tips og opplysninger som de samarbeidende etatene innhenter gjennom tverretatlige kontroller. Dette danner grunnlag for videre kartlegging og analyse med sikte på å oppnå kunnskap om miljøer, nettverk, fenomener og trusselaktører, og derigjennom sikre en effektiv utvelgelse av objekter og hvilke tiltak som skal gjennomføres i videre oppfølging. I tillegg kan sammenstilling av data fra ulike registre bidra til å avdekke og avsløre relevant informasjon om kriminelle aktører som ikke er mulig med tilgangen som kun det enkelte register gir.

Forskriftshjemmelen vil etter Arbeidstilsynets vurdering kunne bidra til å ivareta både behovet for deling og sammenstilling av taushetsbelagte opplysninger, som nettopp er svært viktig for et effektivt og treffende samarbeid knyttet til å bekjempe arbeidslivskriminalitet.

I høringsforslaget foreslås det å ta inn en hjemmel til å fastsette forskrifter om adgang til informasjonsdeling og annen behandling av taushetsbelagte opplysninger. Det fremgår av høringsforslaget at begrepet «*annen behandling*» skal forstås på samme måte som i personvernforordningen artikkel 4 nr. 2, og omfatter blant annet videre deling, lagring, bruk, sammenstilling og sletting av opplysninger. En forskrift innrettet særskilt mot det tverretatlige a-

krimsamarbeidet vil, slik Arbeidstilsynet ser det, bidra til å avhjelpe de utfordringene vi erfarer i dag, særlig når det gjelder behovet for å *sammenstille opplysninger*.

I det videre arbeidet med å utarbeide forskriften mener Arbeidstilsynet også at det bør tas høyde for at forskriften skal gjelde for tverretattlig a-krimsamarbeid i og utenfor a-krimsentrene. Det er viktig at vi ikke får et regelverk som er tilpasset måten a-krimarbeidet er organisert på i dag, men at det også tas hensyn til mulige fremtidige endringer i organiseringen.

Videre mener Arbeidstilsynet at det må vurderes hvorvidt forskriften skal begrenses til å gjelde for de samarbeidene etatene NAV, Skatt, politiet og Arbeidstilsynet, eller om forskriften også skal gjelde når det i a-krimarbeidet samarbeides med andre offentlige etater, som f.eks. Mattilsynet, lokale EI-tilsyn, bevillingsmyndigheter, kommuner v/ plan- og bygningsavdelinger.

Behov for endringer i særlovgivningen

I punkt 6 i høringsnotatet diskuteres behovet for endringer i særlovgivningen som følge av forslag til endringer i forvaltningslovens taushetsbestemmelser. Det foreslås her ingen konkrete endringer i sektorlovgivningen som vil ha betydning for informasjons-utvekslingen i a-krimsamarbeidet, som omfatter arbeidsmiljøloven, NAV-loven, skatteforvaltningsloven, tolloven, folkeregisterloven mv.

I høringsnotatet punkt 6.5 om NAV-loven skisserer Justis- og beredskapsdepartementet to alternative løsninger hva gjelder NAV som følge av forslaget. Arbeidstilsynet anbefaler å gå videre med forslaget som innebærer at den nye bestemmelsen i forvaltningsloven § 13 b nr. 7 også gis anvendelse for NAV. Det vises til at NAV behandler en stor mengde opplysninger av betydning for Arbeidstilsynet, og A-krimarbeidet, som NAV inngår i, og at like taushetsbestemmelser på dette området vil være en forutsetning for et effektivt og godt A-krim samarbeid i fremtiden. At bestemmelsen også gjøres gjeldende for NAV vil derfor være et viktig bidrag for å åpne for økt informasjonsutveksling i det viktige arbeidet med å bekjempe slik kriminalitet.

Arbeidsmiljøloven har to særregler om taushetsplikt for Arbeidstilsynet m.fl. ved melding/varsel om lovbrudd mv. Arbeidsmiljøloven § 2A-7 pålegger Arbeidstilsynet og andre tilsynsmyndigheter eller andre offentlige myndigheter taushetsplikt om arbeidstakers identitet ved *varsel om kritikkverdige forhold*. Bestemmelsen omhandler kun mottak av varsel om brudd på kritikkverdige forhold, og ikke hvordan taushetsplikten stiller seg ved deling av opplysninger.

Arbeidsmiljøloven § 18-2 regulerer Arbeidstilsynets taushetsplikt om morders identitet ved mottak av *tips eller meldinger om brudd på arbeidsmiljøloven*. Taushetsplikten gjelder også overfor den anmeldte og i alle faser av en sak. Arbeidsmiljøloven § 18-2 er en særregel om kildevern som går foran reglene om partsoffentlighet i forvaltningsloven. Det er *kun* Arbeidstilsynet som er underlagt et slikt kildevern også i a-krimsamarbeidet. Det er uklart om denne særregelen «smitter over» til mottakerorganet ved en ev. deling av opplysninger. Slik forslaget legger opp til oppfatter vi at det vil være den generelle taushetsplikten i forvaltningsloven § 13 nr. 1 og 2 som vil gjelde for mottakerorganet.

Arbeidstilsynet mener det bør presiseres i forvaltningsloven at mottakerorganet er bundet av samme taushetsplikt som avgiverorganet er bundet av i særlovgivningen. En slik presiserende regel i forvaltningsloven vil kunne gi avgivende organ større trygghet for at taushetsbelagte opplysninger kan deles med andre forvaltningsorganer på en «trygg måte». Særlig gjelder der det i særlovgivningen er fastsatt strengere regler om taushetsplikt enn de mottakerorganet er bundet av etter forvaltningsloven.

Arbeidstilsynet

VÅR REFERANSE
525933/2020

5

Bruk [eDialog](#) hvis dere skal sende oss dokumentasjon eller svare på dette brevet. Oppgi referansenummer 2020/37847. Les mer om eDialog på www.arbeidstilsynet.no/post.

Med hilsen
Arbeidstilsynet

Tonje Faanes
Seksjonsleder

Hanne Margrethe Meldal
Seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk signert.

Kopi til:

ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENTET

Postboks 8019 Dep

0030

OSLO